

האגף למחקר כלכלי

07 מאי 2014

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אפריל - יוני 2014

ממצאים ראשוניים

על בסיס 157 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע מרץ 2014 ועד תחילת אפריל 2014

בתחילת 2014 נמשכה מגמת הנסיגה בפעילות התעשייתית: ברבע הראשון של 2014:

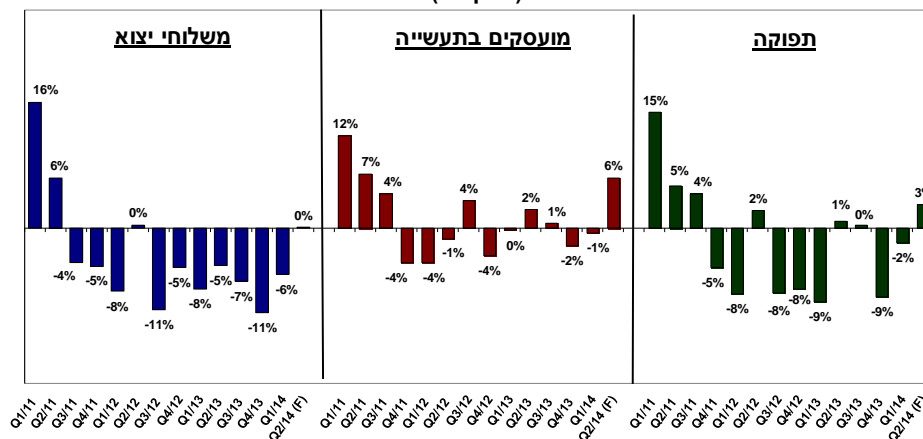
- נסיגה קלה נרשמה בתפוקת התעשייה.
- ירידה זעומה חלה במצבת העובדים בתעשייה.
- התמתנו הירידות במכירות לשוק המקומי.
- נמשכה, תוך התמתנות, הנסיגה גם במשלוחי היצוא.
- הואט קצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- הואץ קצב התרחבות פעילותן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע השני של 2014:

- צפי לגידול קל בתפוקת התעשייה.
- צפי לעלייה מהירה במצבת העובדים.
- צפי לגידול קל במכירות התעשייה לשוק המקומי.
- צפי לקיפאון במשלוחי היצוא.
- צפי להאצה ניכרת בקצב גידול השקעות התעשייה.
- צפי להאצה נוספת בקצב התרחבות פעילות חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע השני של 2014

(מאזן נטו)

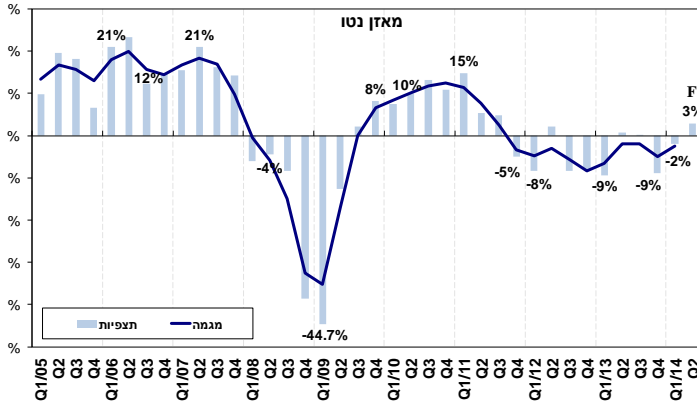

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אפריל – יוני 2014

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2014 - 2005

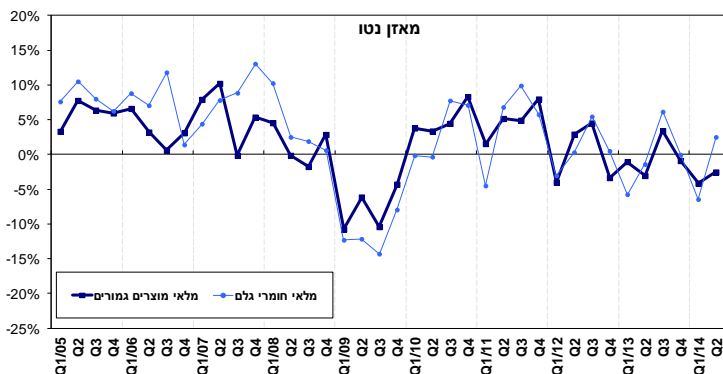

ברבע הראשון של 2014 התמתנה עוצמת הנסיגה בתפוקת התעשייה: דיווחי התעשיינים מצביעים על מאזן נטו¹ שלילי, של 2%, כאשר 32% דיווחו על נסיגה בתפוקתם, אל מול 31% שרשמו גידול, מרביתם גידול קל בלבד. זאת לאחר מאזן נטו שלילי של 9% ברבע האחרון של 2013.

נגדיש, כי זה למעלה משנתיים שהתעשיינים מדווחים על נסיגה, למעט מקרים בודדים בהם חל גידול זעום/קיפאון (מאז הרבע האחרון של 2011: מאזן נטו שלילי ממוצע של 4% לרבעון).

התמתנות זו בעוצמת הנסיגה, לוותה בהאטת עוצמת הירידה בניצולת הציוד בתעשייה ברבע הראשון של 2014: מאזן נטו שלילי של 3% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר מאזן נטו שלילי של 7% ברבע האחרון של 2013. נציין, כי זה שבעה רבעונים רצופים בהם מדווחת נסיגה בניצולת הציוד (מאזן שלילי ממוצע של כ- 5% לרבעון).

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה 2005 - 2014

במקביל, דיווחו התעשיינים על האטה קלה בעוצמת הירידה במלאי המוצרים הגמורים בתקופה הנסקרת: מאזן נטו שלילי של 3%, לאחר מאזן נטו שלילי של 4% ברבע האחרון של 2013.

מנגד, נרשם גידול מתון במלאי חומרי הגלם ברבע הראשון של 2014: מאזן נטו חיובי של 2.5%, לאחר מאזן נטו שלילי של 6.5% ברבע האחרון של 2013.

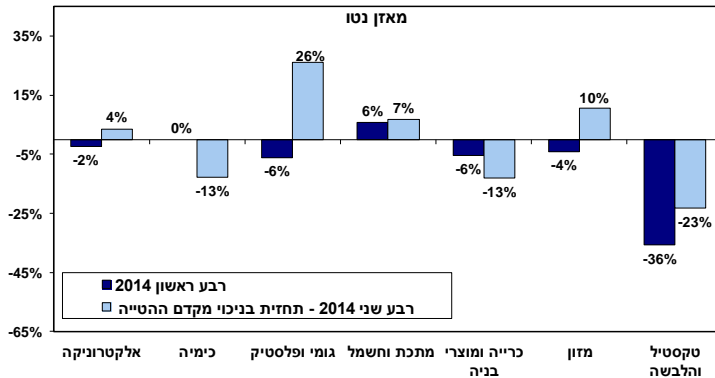
לרבע השני של 2014 צופים התעשיינים גידול קל בתפוקתם: כאשר 39% צופים עלייה ו- 26% צופים ירידה. נציין, כי החל מהסקר הנוכחי מבצע אגף המחקר הכלכלי ניכוי של "מקדם ההטייה"² בתחזיות התעשיינים, לאחר שנמצא כי ישנן לאורך זמן הטיות לאופטימיות או פסימיות יתר של התחזיות אל מול הדיווחים בפועל בהתייחס לאותו רבעון.

כך, למרות מאזן נטו חיובי גבוה יחסית (7%), הרי שבניכוי מקדם האופטימיות המאפיין אינדיקטור זה³, צפוי מאזן נטו חיובי מתון יחסית, של 3% בלבד. מאזן מנוכה זה משקף צפי לגידול קל בתפוקת התעשייה ברבע השני של השנה.

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.
² מקדם הטייה = ממוצע הפערים בעשור החולף (2004-2013) בין תחזיות התעשיינים לדיווחיהם בפועל.
³ מקדם הטייה של פרמטר תפוקת התעשייה נמצא חיובי ועומד על 4%.

נצין, כי תחזית התעשיינים לרבע השני של 2014, בניכוי מקדם האופטימיות, משקפת רמת אופטימיות גבוהה באשר לסיכויי התרחבות תפוקתם, כמותה לא נצפה (בניכוי מקדם האופטימיות) זה למעלה משנתיים וחצי, מאז הרבע השלישי של 2011.

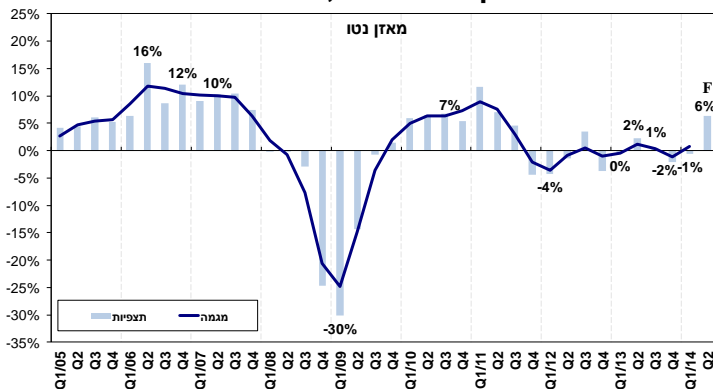
תוצר התעשייה - פירוט ענפי של נקודת הקצה

הצמיחה הצפויה לרבע השני של 2014 בתפוקה תיגזר מצמיחה מחדשת בענפי הגומי והפלסטיק, המזון⁴ והאלקטרוניקה, לצד המשך הצמיחה בענף המתכת והחשמל. מנגד, צפויה להימשך הנסיגה החדה בתפוקת ענף הטקסטיל וההלבשה⁵. לצד נסיגה גם בענפי הכימיה, הכרייה ומוצרי הבנייה⁵.

מועסקים בתעשייה

מועסקים בתעשייה, 2014 - 2005

ברבע הראשון של 2014 נרשם צמצום זעום ביותר במצבת העובדים בתעשייה: 19% מהתעשיינים דיווחו על פיטורי עובדים, ואחוז דומה דיווח על קליטה, אך בעוצמה מתונה ביותר. כך, התקבל מאזן נטו שלילי של 1%, לאחר מאזן שלילי של כ- 2% ברבע האחרון של 2013.

למרות פיטורי העובדים, נמשך הקושי בגיוס עובדים **מקצועיים לתעשייה**: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי עלה בתחילת 2014 ועמד על 88%, לאחר 79% שדיווחו בשני הרבעונים הקודמים אשתקד. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הגומי והפלסטיק, הכרייה ומוצרי הבנייה⁵.

להערכת התעשיינים, **ברבע השני של 2014 צפויה עליה במצבת העובדים בתעשייה: 22% צופים קליטה, לעומת 12% הצופים פיטורים**. כך, בניכוי מקדם הפסימיות המאפיין אינדיקטור זה⁶, המאפיין אינדיקטור זה, צפוי מאזן נטו חיובי של כ- 6.5%, המשקף צפי לקליטת עובדים מהירה ביותר לתעשייה ברבע השני של השנה.

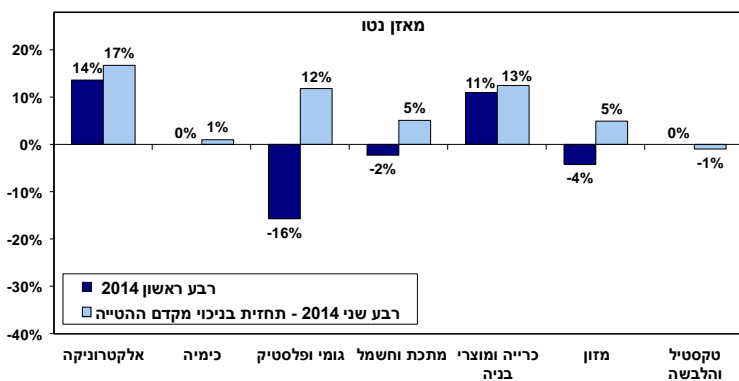
נצין, כי תחזית מנוכה זו, משקפת אופטימיות רבה באשר לקליטת עובדים לתעשייה, כמותה לא נצפתה זה למעלה משנתיים וחצי (מאז הרבע השלישי של 2011).

⁴ מקדם ההטייה לתפוקת ענף המזון הינו אפסי, שכן כמעט ולא קיימת הטייה בתחזיות תעשייני המזון (מקדם של -0.1%), בניגוד לנטייה האופטימית לתפוקה בממוצע התעשייה (מקדם של 4%).

⁵ בשל מיעוט משיבים לסקר בענף זה, יש להיזהר מלהסיק על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

⁶ מקדם ההטייה של פרמטר התעסוקה נמצא שלילי ועומד על -1.6%.

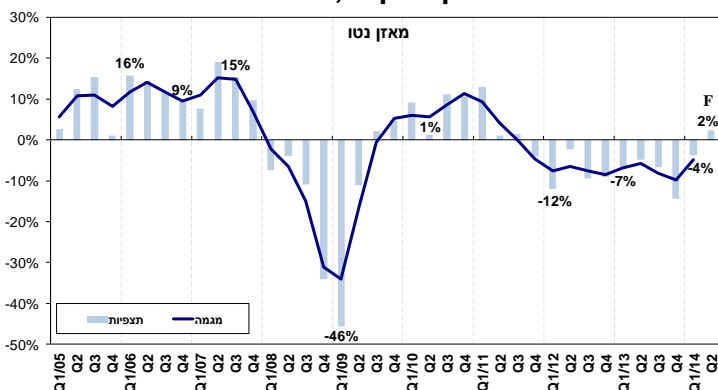
מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי של נקודת הקצה

ברבע השני של 2014 צפוי גיוס עובדים במרבית ענפי התעשייה, למעט בענף הטקסטיל וההלבשה.^{7 5} קליטת עובדים צפויה במרבית ענפי התעשייה לרבות בענפי האלקטרוניקה, הכרייה ומוצרי הבנייה,⁵ הגומי והפלסטיק, המזון, המתכת והחשמל.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2014 - 2005

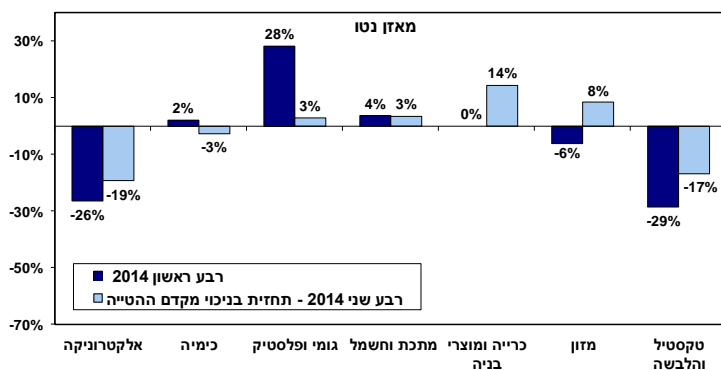

בתחילת 2014 התמתנה הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: 30% רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 26% שדיווחו על עלייה, מרביתם עלייה קלה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי מתון יחסית של 4%, בהמשך לכשנתיים רצופות של נסיגה, בהם נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 7% לרבעון.

נדגיש, כי נסיגה כה מתונה במכירות המקומיות לא דווחה בסקר מזה כשנה וחצי, מאז הרבע השלישי של 2012.

לרבע השני של 2014 צופים התעשיינים גידול במכירות לשוק המקומי: 30% צופים עלייה במכירות ו-20% צופים ירידה. בניכוי מקדם האופטימיות המאפיין אינדיקטור זה,⁸ נרשם מאזן נטו חיובי מתון, של 2%, המשקף ציפיות חיוביות באשר למכירותיהם לשוק המקומי.

מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי של נקודת הקצה

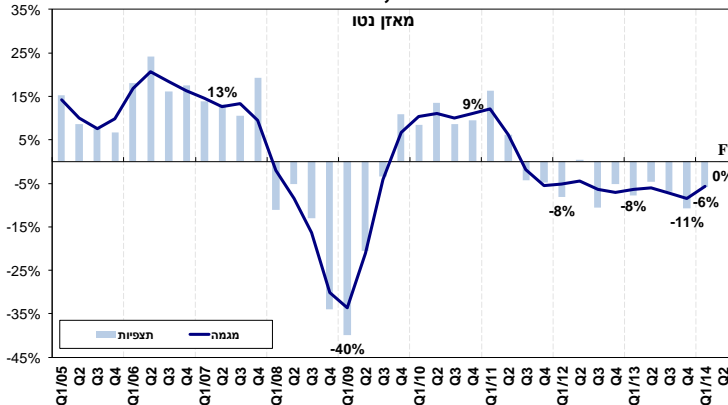

הגידול הצפוי במכירות המקומיות ברבע השני של השנה משקף צפי לעלייה חדה במכירות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה,⁵ לצד צפי לגידול במכירות ענפי המזון, המתכת והחשמל, הגומי והפלסטיק. עליות אלו צפויות להתקזז בחלקן בשל ירידה חדה במכירות ענפי האלקטרוניקה, הטקסטיל וההלבשה,^{9 5} לצד נסיגה גם בענף הכימיה.

⁷ מקדם ההטייה לפרמטר התעסוקה בענף הטקסטיל וההלבשה הינו חיובי, שכן נטייתם הינה לאופטימיות יתר (מקדם של 0.9%), בניגוד לנטייה הפסימית לגבי התעסוקה בממוצע התעשייה (מקדם של -1.6%).
⁸ מקדם ההטייה של פרמטר המכירות לשוק המקומי נמצא חיובי ועומד על 2.1%.
⁹ מקדם ההטייה למכירות המקומיות של ענף הטקסטיל וההלבשה הינו שלילי, שכן נטייתם הינה לפסימיות יתר (מקדם של -4.5%), בניגוד לנטייה האופטימית במכירות המקומיות של סך התעשייה (מקדם של 2.1%).

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2014 - 2005

ברבע הראשון של 2014 נמשכה, תוך התמתנות, הנסיגה במשלוחי היצוא: 36% דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 30% שרשמו גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 6%, לאחר מאזן שלילי חד של 11%, ברבע האחרון של 2013.

למעשה, זה למעלה משנתיים וחצי¹⁰, מאז הרבע השלישי של 2011, שהיצואנים בסקר מדווחים על נסיגה, עם מאזן נטו שלילי ממוצע של 6% לרבעון.

במקביל, נמשכה ברבע הראשון של 2014 השחיקה הדרמטית ברווחיות היצוא: 58% מהיצואנים בסקר דיווחו על ירידה ברווחיות, אל מול 2% בלבד שרשמו שיפור. כך, נרשם ברווחיות היצוא מאזן נטו שלילי של 39%, לאחר מאזן שלילי של 42% בסקר הקודם.

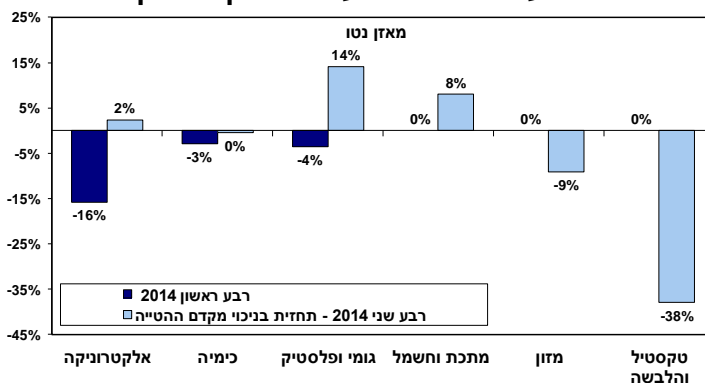
בנוסף, נמשכה תוך התמתנות מסוימת, ירידת מחירי היצוא במונחי מט"ח ברבע הראשון של 2014: מאזן נטו שלילי של 12% נרשם בתחילת 2014, לאחר מאזן שלילי של 18% ברבע האחרון של 2013. הדבר משקף את קשיי היצואנים בתחרות הגלובלית הקשה, אשר מאלצת אותם בהתמדה להוריד מחירים במונחי מט"ח, זאת מעבר לירידה בתמורה השקלית בגין כל דולר יצוא.

בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא נותרו, כבסקירה הקודמת, אותם ארבעה גורמים: במקום הראשון דירגו היצואנים את גורם רווחיות היצוא (3.5), במקום השני דורג גורם קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים (3.3), ובמקום השלישי דורגו גורמי המחירים הבינלאומיים והזמנות היצוא עם ציון של 3.2 לכל אחד.

מנגד, **לרבע השני של 2014** צופים 36% מהיצואנים גידול ביצוא, מרביתם גידול קל, אל מול 27% הצופים ירידה. לפיכך בניכוי מקדם האופטימיות המאפיין אינדיקטור זה¹¹, צפוי מאזן נטו אפס, המשקף צפי לקיפאון במשלוחי היצוא.

במקביל, צפויה ירידה נוספת במחירי היצוא במונחי מט"ח ברבע השני של השנה: צפוי מאזן נטו שלילי של 13%.

יצוא תעשייתי - פירוט ענפי של נקודת הקצה

הקיפאון הצפוי ביצוא ברבע השני של 2014 משקף צפי לצמיחה מחודשת ביצוא ענפי הגומי והפלסטיק¹², המתכת והחשמל והאלקטרוניקה. צמיחה זו צפויה להתקזז במלואה בשל צפי לנסיגה חדה בענף הטקסטיל וההלבשה⁵, לצד נסיגה גם בענף המזון. קיפאון צפוי בענף הכימיה.

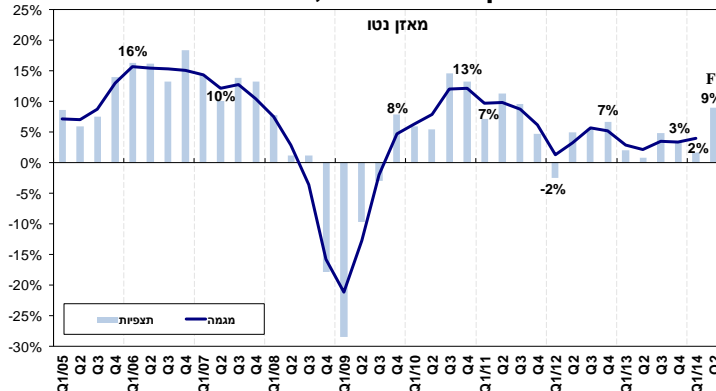
¹⁰ למעט גידול זעום, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא ברבע השני של 2012 (מאזן נטו חיובי של 0.4%).

¹¹ מקדם ההטייה של פרמטר היצוא נמצא חיובי ועומד על 4%.

¹² מקדם ההטייה ליצוא ענף הגומי והפלסטיק הינו שלילי, שכן נטייתם הינה לפסימיות יתר (מקדם של -3.4%), בניגוד לנטייה האופטימית ביצוא סך התעשייה (מקדם של 4%).

השקעות בתעשייה

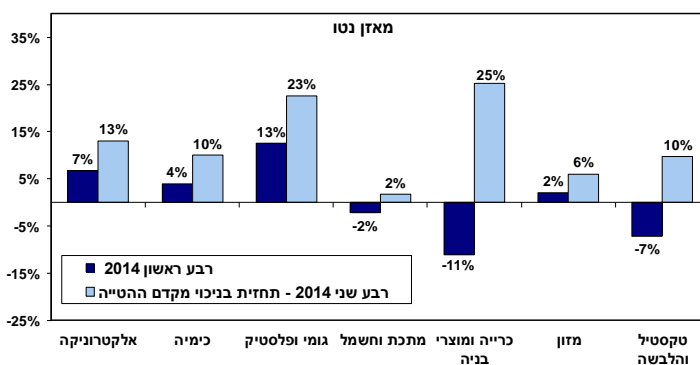
השקעות בתעשייה, 2014 - 2005

ברבע הראשון של 2014 הואש
במקצת קצב גידול השקעות
התעשייה: 20% רשמו גידול
 בהשקעותיהם, אל מול 14% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר מאזן נטו חיובי של 3% ברבע האחרון של 2013.

לרבע השני של השנה צופים התעשיינים האצה ניכרת בקצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים: 25% צופים גידול, אל מול 9% הצופים ירידה. כך, בניכוי מקדם האופטימיות המאפיין אינדיקטור זה¹³, צפוי מאזן נטו חיובי של 9%.

השקעות בתעשייה - פירוט ענפי של נקודת הקצה

הגידול הצפוי בהשקעות יקיף את כל ענפי התעשייה, כאשר גידול מחודש צפוי בענפי הכרייה ומוצרי הבניה¹⁴, הטקסטיל וההלבשה¹⁵ והחשמל¹⁶. במקביל, צפוי המשך גידול בענפי הגומי והפולסטיק, האלקטרוניקה, הכימיה והמזון.

במקביל, התמתנו דיווחי התעשיינים באשר לעלייה בהוצאות המימון הריאליות, תוך האטה בקצב: ברבע הראשון של 2014 נרשם מאזן נטו חיובי של 1.5% בהוצאות המימון, כאשר 17% דיווחו על עלייה בהוצאות, ואחוז דומה רשמו ירידה, מרביתם ירידה קלה, לעומת מאזן של 8.5% בסקר הקודם. התמתנות זו חלה, ככל הנראה, על רקע ירידת ריבית בנק ישראל בתחילת הרבעון (מ-1% בדצמבר 2013 ל-0.75% במרץ 2014), וירידה במלאי המוצרים הגמורים, בעוד ציפיות האינפלציה נותרו יציבות. יחד עם זאת, התעשיינים המשיכו לדווח על עלייה בהוצאות על רקע הנסיגה המתמשכת בהכנסות מיצוא וממכירות לשוק המקומי.

לרבע השני של 2014 צופים התעשיינים האצה ניכרת בקצב עליית הוצאות המימון הריאליות: צפי למאזן נטו חיובי של 7%, כאשר 19% צופים עלייה בהוצאות ו-6% בלבד צופים ירידה.

¹³ מקדם ההטייה של פרמטר ההשקעות נמצא חיובי ועומד על 0.5%.

¹⁴ מקדם ההטייה של פרמטר ההשקעות בענף הכרייה ומוצרי הבניה הינו שלילי, שכן נטייתם הינה לפסימיות יתר (מקדם של -3%).

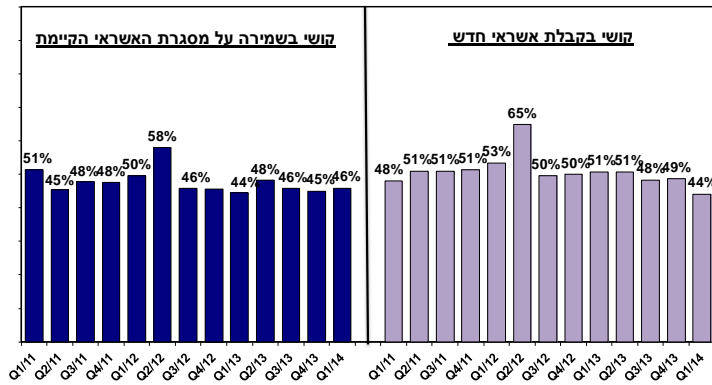
¹⁵ בניגוד לנטייה האופטימית לגבי ההשקעות הממוצע התעשייה (מקדם של 0.5%).

¹⁶ מקדם ההטייה של פרמטר ההשקעות בענף הטקסטיל וההלבשה הינו שלילי, שכן נטייתם הינה לפסימיות יתר (מקדם של -2.7%).

בניגוד לנטייה האופטימית בהשקעות סך התעשייה (מקדם של 0.5%).

¹⁶ מקדם ההטייה להשקעות ענף המתכת והחשמל הינו שלילי, שכן נטייתם הינה לפסימיות יתר (מקדם של -0.6%), בניגוד לנטייה האופטימית בהשקעות סך התעשייה (מקדם אופטימיות של 0.5%).

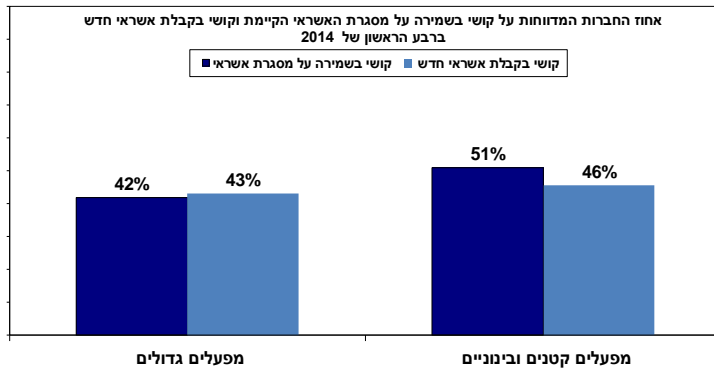
סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

בנוסף, המשיכו התעשיינים לדווח על קשיי האשראי ברבע הראשון של 2014: 46% מהתעשיינים דיווחו על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, לעומת 45% שדיווחו על קושי ברבע האחרון של 2013.

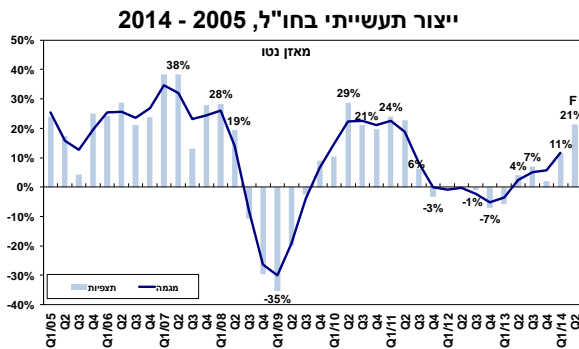
כמו כן, 44% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש, נתקלו בקושי בקבלתו, לעומת 49% שדיווחו על קושי בסקר הקודם.

קשיי אשראי במפעלים הקטנים והבינוניים מול המפעלים הגדולים

התמתנות בקשיים ניכרת גם בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים¹⁷, אשר למעלה ממחציתם (51%) דיווחו על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, לעומת 55% ברבע האחרון של 2013.

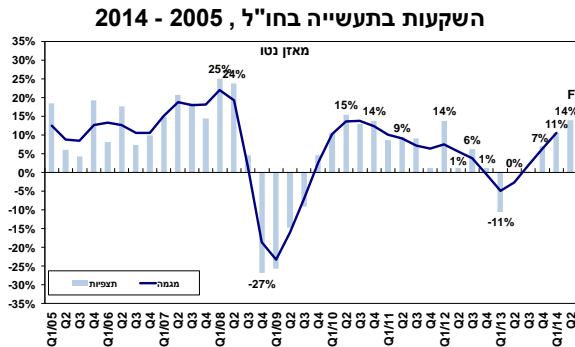
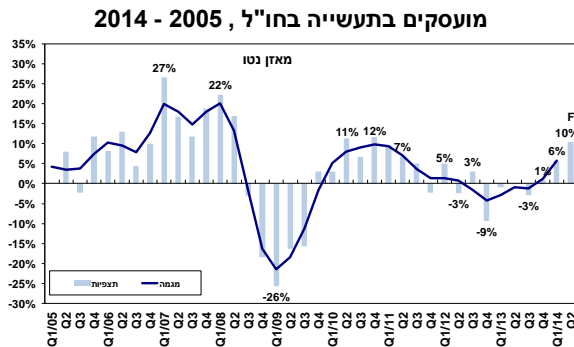
במקביל, דיווחו 46% מהמפעלים הקטנים והבינוניים על קושי בגיוס אשראי חדש, לעומת 56% בסקר הקודם.

בתחילת 2014 נרשמה האצה ניכרת בקצב גידול תפוקת המפעלים בחו"ל: 33% מהמפעלים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 12% שרשמו נסיגה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 11%, לאחר מאזן נטו חיובי של 2% ברבע האחרון אשתקד. עוד נציין כי מאזן נטו כה גבוה נרשם לאחרונה לפני למעלה משנתיים וחצי.

במקביל, נמשכה העלייה של גורמי הייצור במפעלים בחו"ל: גידול מואץ נרשם במצבת העובדים בחו"ל לצד גידול בהשקעות.

עלייה כה ניכרת לא נרשמה במצבת העובדים בחו"ל זה למעלה משנתיים וחצי. כמו כן, למעלה משנתיים לא נרשם גידול דומה בהשקעות בחו"ל.

לרבע השני של 2014 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות עלייה דרמטית בקצב גידול תפוקתן בחו"ל: בניכוי מקדם האופטימיות המאפיין אינדיקטור זה,^{19 20} נרשם מאזן נטו חיובי של 21%, כאשר יותר ממחצית מהחברות להן פעילות בחו"ל (54%) צופות גידול בתפוקתן, לעומת 2% בלבד הצופות ירידה קלה. גידול כה חד לא נצפה ע"י החברות זה כשלוש שנים, ולא דווח בפועל כשנתיים וחצי, מאז הרבע השלישי של 2011.

במקביל, **האצה צפויה בקצב קליטת העובדים בחו"ל:** בניכוי מקדם האופטימיות המאפיין אינדיקטור זה,^{19 21} צפוי מאזן נטו חיובי גבוה של 10%, כמותו לא נצפה כשש שנים, מאז טרם המשבר הגלובלי (הרבע השני של 2008), וכן לא דווח בפועל כשלוש שנים, מאז תחילת 2011.

מגמת ההאצה בקצב גידול ההשקעות במפעלים בחו"ל צפויה להימשך: מאזן נטו חיובי של 14% צפוי לרבע השני של השנה, זאת בניכוי מקדם אופטימיות המאפיין אינדיקטור זה.^{19 22} מאזן גבוה זה נרשם לאחר מאזן חיובי גבוה של 11% ברבע הראשון של השנה, ושל 7% ברבע האחרון אשתקד. גידול כה מהיר לא נצפה כשלוש שנים, מאז תחילת 2011, וכן לא דווח בפועל במהלך השנתיים האחרונות (מאז הרבע השני של 2012).

**בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות אגף המחקר הכלכלי:
דפנה אבירם-ניצן, מנהלת האגף למחקר כלכלי**

**מילה סויפר, כלכלנית האגף
טלפון: 03-5198807**

¹⁸ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 43 חברות מתוך 157 (27% מהמדגם). מהן 11 מענף הגומי והפלסטיק, 12 מענף המתכת והחשמל, 7 מהכימיה, 5 מהאלקטרוניקה, 3 מהמזון, 2 מהטקסטיל וההלבשה, 1 מהנייר והדפוס, 1 מהעץ והריהוט, 1 מהכרייה ומוצרי הבנייה.

¹⁹ מקדם ההטייה חושב מהרבע האחרון של 2004 עת החל המעקב אחר נתוני החברות הרב-לאומיות.

²⁰ מקדם ההטייה של פרמטר הייצור בחו"ל נמצא חיובי ועומד על 6.8%. מקדם האופטימיות משתנה זה הינו הגבוה ביותר מבין הפרמטרים הנבחנים בסקר זה, בהתייחס למוצע התעשייה.

²¹ מקדם ההטייה של פרמטר המועסקים במפעלים בחו"ל נמצא חיובי ועומד על 2.9%.

²² מקדם ההטייה של פרמטר ההשקעות במפעלים בחו"ל נמצא חיובי ועומד על 0.5%.